

Виявлення та розслідування вбивств на замовлення

Совтан Ю.В., курсант 304 навчальної групи ННІ №1 НАВС.

Науковий керівник: завідувач кафедри спеціальної техніки та оперативно-розшукового документування, кандидат юридичних наук **Марков М.М.**

У зв'язку з соціально-економічним розвитком сучасного суспільства та новими мотивами вчинення злочинів, виникають нові види злочинів, а також методи та засоби їх вчинення. Оскільки найтяжчим злочином проти життя і здоров'я людини є вбивство, ми розглянемо один із видів вбивств – на замовлення.

У сучасному Кримінальному кодексі України поняття вбивства на замовлення закріплено у п. 11 ч.2 ст. 115.

Розкриття і розслідування вбивств на замовлення представляє собою складну і багатогранну діяльність. Адже саме вбивства на замовлення дуже складно розкрити, так як вони ретельно сплановані, підготовлені і вчиняються професіоналами.

Для вбивства на замовлення характерним є те, що виконавець одержує чи бажає одержати певну вигоду або ухилитися від якихось негативних обставин не внаслідок позбавлення життя потерпілого, а за виконання замовлення, через волю і дії (бездіяльність) замовника або уповноважених на те ним осіб.

Доручення замовника виконавцю злочину може мати різні форми. По – перше, це може бути угода, за якою відповідальність настає незалежно від того, коли були вчинені обіцяні виконавцеві дії, виконав чи не виконав замовник свою обіцянку, збирався він це робити чи ні. По – друге, це може бути наказ або розпорядження, яке виконується у зв'язку з тим, що виконавець до надходження доручення на вбивство взяв на себе кілерські обов'язки.

У будь-якому випадку, зв'язка між виконавцем і замовником до доручення на вбивство, може взагалі не бути. Тобто єдине спільне між ними це вбивство (вчинене чи те, що планується).

Наймані вбивці часто можуть бути встановлені тільки після виявлення замовника, організатора і посередника. Однак можливий і зворотний напрямок в розкритті, коли першим встановленим членом кримінальної групи буде найманий вбивця. За останні роки в країні сформувався своєрідний клан кілерів (вбивць-професіоналів), для яких основним джерелом доходів стало постійне виконання кримінальних замовлень.

Висування версії про вбивство на замовлення дозволяє намітити основні напрямки його розкриття. Найбільш доцільно діяти «від потерпілого до замовника, а від нього - до посередника і виконавця вбивства».

Вбивства, вчинені на замовлення, мають низку особливостей кримінологічного, криміналістичного і кримінально-правового змісту.

Перше: головною особливістю, яка дає можливість віднести вбивство на замовлення до окремого виду злочину є те, що існують всі підстави говорити про інститут замовника вбивства. Замовниками вбивства можуть бути як окремі особи, так і колегіальні органи. Жертвою замовника (замовників) можуть бути не тільки окремі особи, а й також групи людей. Тут не має обмеження ні за віком, ні за посадою, ні за соціальним станом і т.п.

Надходження інформації про замовника є найважливішою ознакою вбивства на замовлення. Безперечно й те, що практика дає всі підстави, щоб узаконити інститут замовника(ів).

Друге: замовлені вбивства складають найбільшу небезпеку серед кримінальних зазіхань та інтереси осіб у підприємницькій сфері. Але незважаючи на легкість, з якою підприємці вдаються до вбивств на замовлення, їх все ж таки використовують як останній аргумент.

Третє: замовлені вбивства використовуються як форма контролю над економічними процесами в державі як з боку організованих злочинних груп, так і з боку підприємців, що займаються легальним бізнесом

Четверте: Вбивства на замовлення використовуються також як форма боротьби за владу.

Дії з організації замовного вбивства стосуються такої стадії злочину, як готування до нього. Для того, щоб мати можливість виявлення такого злочину потрібно детально вивчити всі етапи його готування. Підготовчий період можна поділити на декілька етапів.

Перший етап – формування в особи наміру на позбавлення життя потерпілого.

Другий етап – пошук посередника чи безпосереднього виконавця злочину. Ця умова є обов'язковою і може займати досить тривалий проміжок часу.

Третій етап – виконавець з'ясовує значимість майбутньої жертви, проводить спостереження за нею, вивчає її спосіб життя, розпорядок, звички, з'ясовує умови та форми охорони (якщо така є), встановлює наявність, місце знаходження та номер транспортного засобу. На даному етапі також відбувається: підшукування, приготування або виготовлення знаряддя для вчинення злочину; попереднє ознайомлення з місцем скоєння злочину; усунення перешкод для його вчинення; попередня підготовка місця приховування трупа, інших слідів злочину або переховування самого злочинця; підшукування співучасників злочину.

Задля виявлення вбивства на замовлення на цьому етапі слід особливу увагу звертати на отримання даних про те, що: певні особи виготовили для автомобіля підроблені держномери; викрали, виготовили чи купили зброю, робили пробні постріли зі зброї; виготовляли засоби для зміни зовнішності; проявляли зацікавленості до місця перебування особи в певний час; стежили за нею, для чого відвідували житло потерпілого, дізнавалися про нього у родичів, виготовляли спеціальні засоби, що могли бути використані для приховування трупа, а також для знищення слідів злочину.

Четвертий етап – здійснення активних дій, які спрямовані на виманювання жертви з місця перебування або заманювання до конкретного місця, проникнення виконавців до помешкання жертви, доведення її до безпорадного стану, організація засідки чи переслідування.

Отже, чинники сьогодення спричинили розвиток такого виду злочину, як вбивство на замовлення, яке не лише є тяжким умисним злочином, але й відсутність зв'язку між замовником та виконавцем та низки інших причин значно ускладнює його розслідування.